BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 58-lea — 10 Pagini — EXEMPLARUL { În România 3 lei / În străinătate 6 lei — 10 Pagini

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939 — Nr. 9 Duminică 12 Ianuarie 1941 — C I

ABONAMENTE ÎN ȚARA Lei 200 pe 3 luni. Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80. În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE ÎN ȚARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR, ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei. UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

ROMÂNIZAREA SOCIETĂȚII DE TELEFOANE

În mod oficial s'a anunțat că în urma acordului încheiat cu deținătorii grupului majoritar de acțiuni, Societatea de telefoane devine pur românească.

Încă înainte de a se da concesiunea, autoritățile civile și militare de care depinde siguranța statului, au făcut rezerve categorice, arătând ce importanță au pentru o țară serviciile publice, în special cele de comunicații și de ce ele trebue să rămână în mâinile autohtonilor.

Politica de împrumuturi, în floare pe acea vreme, multiplele nevoi ale unui stat în refacere, absența unui spirit gospodăresc național, toate la un loc au determinat concesionarea telefoanelor.

În exploatarea Statului, serviciul telefoanelor, deși excedentar cu aproximativ 350 milioane lei anual, rămăsese în urmă mult cu progresul din motivul foarte simplu: guvernele cari se perindau nu întrebuințau beneficiile telefoanelor în investiții cari să perfecționeze serviciul și aparatura tehnică, ci dădeau banilor alte destinații pe cari le socoteau mai urgente.

Nu se poate tăgădui faptul real că societatea concesionară, venind cu importante capitaluri, a adus telefoanelor tot ceeace progresul a introdus în domeniul modernizării comunicațiilor.

Dar, oricât de apreciabile ar fi roadele muncii unei societăți străine, un stat — mai ales în frământarea internațională de azi — trebue să aibă în mâini sigure, toate serviciile importante în legătură cu ordinea internă și apărarea țării.

Statul român avea prin însuși actul concesiunei, dreptul de a răscumpăra, mult mai târziu, întreaga instalație a societății. Tranzacția, de acum stabilită prin bună înțelegere, a grăbit răscumpărarea și a redat țării una din cele mai de seamă instituții, din cele cari niciodată n'ar trebui înstrăinate.

De aci înainte trebue să avem în vedere numai interesele naționale, să înlăturăm sistemul concesiunii serviciilor publice, să facem o gospodărie strânsă, potrivit posibilităților noastre materiale, să părăsim investițiunile pentru lucrări de lux și de spoială, cum au fost multe în trecutul apropiat, lucrări inutile cari au încărcat bugetul unei țări sărăcite cu multe miliarde și miliarde de lei.

Imperativele consolidării temeinice a statului ne cer o atentă și judicioasă întrebuințare a banului public și apărarea dârză a patrimoniului ce formează structura de bază a organizației țării.

Principiile de mai sus, nu sunt de circumstanță. Oricând a fost vorba de concesionarea unui bun național, noi ne-am exprimat aceleași opinii, cu atât mai mult atunci când a fost vorba de un serviciu public în strânsă legătură cu siguranța Statului și apărarea națională.

Guvernul a făcut o operă cu adevărat națională prin românizarea societății de telefoane și dorim ca instituția să continue pe calea propășirii, servind exclusiv interesele statului român, și să fie, așa cum trebue, O INSTITUȚIE NAȚIONALA, O INSTITUȚIE MODEL.

Recensămintele din România și Ungaria

Concepțiile și metodele române și maghiare

de R. SEIȘANU

Atât în România, cât și în Ungaria se va face recensământul general al populației. Rezultatele acestor recensăminte sunt în strânsă legătură cu principiile și metodele ce urmează să le aplice recensorii autorizați de statele respective, nu numai pentru numărătoarea populațiunii și fixarea efectivului său numeric, dar și pentru determinarea structurii sale etnice. Cum elementele demografice, statice și dinamice prezintă o deosebită importanță în politica statelor, — fie naționale, fie multi-naționale, — concepțiile și metodele aplicate în materie de recensământ nu sunt indiferente guvernelor.

Cea mai delicată și însemnată operațiune este aceea a repartiției populației după originea etnică, limbă și confesiune, căci ea redă structura etnică a statului și stabilește efectivul blocului național în raport cu valoarea numerică a elementelor minoritare ce aparțin altor rase și naționalități.

În această privință reamintim concepțiile și metodele ce au fost aplicate în operațiunea recensământului nostru din 1930 și care au dat alte rezultate decât cele urmărite. Comisiunea recensământului din acel an a adoptat principiul declarațiunii libere și subiective și pentru stabilirea repartiției populației după originea etnică, s'a formulat un chestionar cu mai multe întrebări privitoare la naționalitate, limba maternă și confesiune. Pentru identificarea etnică și confesională a fost suficientă declarațiunea liberă și subiectivă a cetățeanului, considerându-se ca naționalitate de drept și de fapt, aceea de care cetățeanul „se simte atașat prin sentimente și tradiții". S'a crezut atunci, că apartenența etnică este un fapt ușor de stabilit, lăsând fiecărui individ libertatea să decidă el însuși, așa cum va crede de cuviință. Comisiunea de recensământ din 1930 a luat și măsuri ca nimic să nu poată influenta asupra acelor declarațiuni libere și subiective. S'a mers chiar mai departe: în mediul minoritarilor, au fost aleși recensori dintre minoritarii respectivi, așa că aceștia au înregistrat fără control român, ceea ce au crezut că e bine pentru ai lor.

Dacă principiul libertății în materie de declarațiuni a naționalității este foarte respectabil, în practică el n'a dat rezultatele urmărite, căci în loc să obținem o repartiție exactă pe naționalități și confesiuni, am obținut una inexactă și în dauna elementului românesc. Maghiarii în deosebi și evreii au profitat de principiul adoptat de comisiunea noastră de recensământ ca și de eliminarea secuilor dintre grupările etnice. În asemenea condiții numărul maghiarilor a sporit considerabil cu acela al secuilor, al evreilor maghiarizați, al majorității românilor din secuime și al altor elemente cu nume maghiarizate; iar al evreilor a fost redus la 734.901, cam tot atâția câți au fost, în aceleaș teritorii, în 1910—1912 fără să se țină seama de infiltrațiile massive din 1916 și după 1919, în provinciile alipite. Ar urma, după pierderile teritoriale suferite, să fi rămas azi în România numai 290.000 de evrei, — adică 2,1% din totalul populațiunii.

Cu prilejul noului recensământ trebue să aplicăm alte concepții și mai cu seamă alte metode, ca să evităm repetițiunea erorilor ce s'au înregistrat în datele privitoare la repartiția populației după originea etnică, din 1930. Concepția pe care trebue s'o adoptăm trebue să fie științifică, iar metoda de stabilire a originei etnice, a limbei materne și a confesiunii, urmează să se facă pe bază de acte, iar nu pe simple declarațiuni libere și subiective, căci numai așa vom putea obține rezultate pozitive corespunzătoare situației reale. Noi n'avem nevoe să fabricăm români și nici să micșorăm numărul elementelor etnice minoritare.

În Ungaria însă recensământul populației, sub influența aceleiași plutocrații maghiare, se va face tot după metodele din trecut, spre a se spori numărul maghiarilor prin falsuri statistice sau prin declarațiuni impuse prin amenințări elementelor ce aparțin naționalităților. Autoritățile administrative, maghiare din Transilvania românească ocupată de curând, ca și cele din Ungaria centrală, unde există o puternică minoritate germană, au primit instrucții secrete cum trebue să „opereze" pe Români și pe Germani, ca rezultatele recensământului să fie cât mai favorabile elementului maghiar.

În această chestiune vom reveni, spre a dezvălui metodele maghiare în materie de recensământ.

M. S. Regina Mamă și operele sociale

M. S. Regina Mamă Elena întreținându-se cu d-nele din consiliul de patronaj al operelor sociale, al cărui sediu s'a inaugurat eri

(Darea de seamă în corpul ziarului)

INTENSIFICAREA MIȘCĂRII CULTURALE

de N. BATZARIA

Rândurile de față sunt o continuare a celor spuse în articolul „Cultura pentru popor".

Este vorba despre intensificarea mișcării culturale extrașcolare prin organizarea de conferințe, prin editarea de cărți și reviste pentru popor și prin înființarea de biblioteci populare.

O întrebare se pune dela început și se cere bine lămurită. În sarcina cui să se lase înfăptuirea acestor puncte: în sarcina inițiativei particulare sau inițiativei oficiale?

Un răspuns — sau măcar un început de răspuns — îl putem găsi în lumina unor fapte concrete. Să luăm, de pildă, publicațiile — cărți, reviste și alt fel de tipărituri. La apariția acestora au contribuit atât instituțiile oficiale întreținute din bugetul statului, cât și întreprinderile cu caracter particular.

Printre instituțiile oficiale, cităm, mai ales din cauza vechimii ei, „Casa Școalelor". Printre întreprinderile particulare, cităm, tot pentru motivul vechimei, editura „Universul".

Casa Școalelor poate prezenta o listă destul de lungă a cărților editate de ea în decursul anilor. Se schimbă însă lucrurile, când cercetăm chestiunea din alte puncte de vedere și anume: câte din tipăriturile Casei Școalelor corespundeau cu adevărat scopului urmărit, adică, trezirei gustului de citire, de o viață mai intelectuală în masa poporului, căruia îi erau destinate? Sau în ce măsură au putut contribui aceste tipărituri, ca să înmulțească în cititori cunoștințe de un folos real și practic?

Ne mărginim la aceste două întrebări și trecem cu vederea că faptul unei organizații defecte sau faptul că nu se punea suflet, acolo unde nu existau interes personal și nici riscuri personale, au fost o piedică la răspândirea tipăriturilor despre care este vorba.

Oricum, între sacrificiile consimțite de stat și rezultatele obținute, disproporția a fost mare.

Ce a făcut în aceeași direcție și în acest timp inițiativa particulară? Am citat mai sus editura „Universul". Cităm acum două exemple precise din realizările acestei edituri.

Precum se știe, „Universul" editează, între altele, și o colecție agricolă, care, pusă sub direcția eminentului specialist d. profesor dr. E. Grințescu, publică broșuri de popularizare scrise pe înțelesul tutulor și dând agricultorilor cunoștințe de un folos real și de o aplicare imediată. În ce măsură au răspuns aceste broșuri menirei lor, se vede din rezultatul obținut: s'a ajuns la numărul 100.

Rezultatul este cu atât mai vrednic de prețuit, cu cât la alcătuirea acestei adevărate enciclopedii agricole nu s'a cerut din partea oficialității nici un fel de sprijin, fie el cât de neînsemnat. Biblioteca agricolă a „Universului" a trăit și a prosperat numai datorită bunei primiri ce a găsit în rândurile cititorilor.

Nu prea îmi este la îndemână să citez al doilea exemplu, deoarece în joc este oarecum modesta mea persoană.

(Continuare în pag. 2-a)

Pregătirile pentru elaborarea noului constituții franceze

Geneva, 9 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. anunță din Vichy:

Camera consultativă, prevăzută ca Parlament tranzitoriu pentru elaborarea noului constituții, va fi constituită în curând. Numele membrilor ei vor fi publicate până în 15 zile în Monitorul Oficial.

Camera va avea 150 de membri, dintre cari 50 vor fi aleși dintre foștii deputați și senatori, 50 dintre militari, membrii ai clerului și oameni de știință, iar restul de 50 vor fi reprezentanți ai agriculturii, comerțului, industriei și sindicatelor.

BERLINUL ȘI COLABORAREA FRANCO-GERMANĂ

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 9. — Relațiile franco-germane au fost foarte remarcate, în ultimele zile, printr'o atitudine pronunțată a forurilor politice germane autorizate în această direcție. Acestea ar fi lăsat să se întrevadă că în urma ultimelor evenimente dela Vichy și în urma diferitelor curente contrare din Franța, s'ar fi putut ajunge la o încordare între Vichy și Berlin. Declarațiile oficiale germane în această privință fac să se constate că normele cooperării franco-germane stabilite la Montoire între mareșalul Pétain și cancelarul Hitler au intrat într'o perioadă de stagnare. Această stare de lucruri continuă să se mențină și acum și e confirmată prin aceea că forurile germane autorizate se abțin dela orice comentariu în ce privește relațiile cu Franța, ceeace nu trebue însă în niciun caz interpretat ca o adâncire a deosebirilor de vederi, ci trebue considerat ca o perioadă de așteptare pentru găsirea metodelor care să ducă la înlesnirea cooperării dintre cele două țări.

Cercurile politice germane precizează în această privință că Franța e despărțită în două grupuri: acela care cuprinde pe d-nii Laval și Marcel Déat și un al doilea grup, ale cărui deosebiri de concepții nu sunt totuși atât de hotărîtoare în cât să zădărnicească încheerea unui aranjament.

Primul grup e inspirat de principiile mareșalului Pétain și are o atitudine hotărîtă de colaborare cu Germania.

Al doilea grup e reprezentat, după cum se spune aci, de toate personalitățile republicii franceze de până acum și aderă la principiile politice ale acesteia.

De remarcat că e luat aci în considerare și un al treilea grup, așa zis al militarilor francezi, și ai cărui exponenți sunt generalul Huntziger și amiralul Darlan.

Forurile autorizate germane recunosc acestui grup atitudinea cea mai loială, fapt la care au contribuit fără îndoială diferite întâmplări din ultimele zile, care n'au marcat în nici un fel turburarea situației franceze interne.

Asupra atitudinii generalului Weygand în Africa de Nord, cercurile politice germane sunt de părere că trebue să se aibă în vedere situația diferită de acolo, care nu e tot atât de favorabilă ca în Franța pentru o colaborare cu Germania.

În ce privește grupul în fruntea căruia se află d-nii Laval și Déat, se atribue acestuia așa zise tendințe „național-socialiste", ceeace ar fi cu mult în favoarea intensificării colaborării germano-franceze și după a cărui activitate forurile autorizate germane sunt de părere că va reuși să se impună.

Statele Unite refuză Franței trimiterea de refugiați în emisfera occidentală

New-York, 9 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." transmite:

Ziarul „New-York Times" află din Washington că Departamentul de Stat a lăsat să se înțeleagă că nu va da nicio urmare cererii guvernului francez, care a solicitat dreptul de a trimite în emisfera occidentală mai multe mii de refugiați de toate naționalitățile, cari se află actualmente în Franța.

Guvernul american consideră că o asemenea transferare în massă ar duce, în condițiunile actuale, la crearea unor situații care ar pune probleme insolubile.

Cererea franceză fusese transmisă guvernului american acum vreo zece zile de ambasadorul francez la Washington.

Un proect de lege privitor la alegerea președintelui Statelor Unite

Washington, 9 (Rador). — *Corespondentul agenției „Stefani" anunță că senatorul Reiley a depus pe biroul Senatului un proect de lege care prevede că nimeni nu poate fi președinte al Statelor Unite decât odată.*

În schimb, proectul prevede o durată de șase ani a mandatului prezidențial.

Patrulă de grăniceri italieni acoperită de o avalanșă

Berna, 9 (Rador). — O patrulă de grăniceri italieni, plecată la 4 Ianuarie dela cazarma Craveggia, a fost acoperită de o avalanșă.

Dintre cei patru oameni ce alcătuiau patrula, trei au murit.

La cererea autorităților italiene, autoritățile elvețiene au trimis la fața locului o echipă de ajutor, care după mari sforțări a găsit cele trei cadavre și le-a transportat la Spruga.

Autoritățile italiene au exprimat echipei elvețiene vii mulțumiri.

Sonde petrolifere engleze trecute sub controlul Statelor-Unite

Roma, 9 (Rador). — Se anunță din New-York că sondele petrolifere din insulele Bahrein, din golful Persic, au trecut sub controlul exclusiv al Statelor Unite și aceasta din cauză că Anglia, spre a primi ajutoare din partea Americii, a fost silită să cedeze Statelor Unite cele 50.000 de acțiuni ale societății petrolifere „Texas Co.", acțiuni care se aflau până acum în mâini britanice.

FUEHRERUL VIZITEAZĂ NOUILE FORTIFICAȚII

Cu prilejul sărbătorilor, Fuehrerul, însoțit de d. dr. Todt, ministrul înarmării și munițiilor, a vizitat lucrările de fortificații

D. FILOFF NU DEMISIONEAZĂ

Budapesta, 9 (Telegraph-Orient). — Ziarul „Magyar Nemzet" este informat din Sofia, că svonurile despre demisia iminentă a primului ministru Filoff nu sunt juste. Guvernul a pornit o acțiune energică impotriva mișcărilor extremiste. Faptul, că la 12 Ianuarie d. prof. Filoff va vorbi la Rusciuk este privit ca o dovadă, că nu se gândește la demisie.

*

Sofia, 9 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." transmite:

Regele Boris a primit Joi în audiență pe d. Filoff, președintele consiliului de miniștri.

Intrevedere între d. Sumner Welles și ambasadorul sovietic

Washington, 9 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." comunică:

D. Sumner Welles, secretar adjunct la departamentul de stat, a avut cu d. Umansky, ambasadorul Uniunii Sovietelor, o convorbire în care au fost discutate relațiile dintre cele două țări.

Nu s'a publicat niciun amănunt asupra acestei conversații.

NOAPTEA, LA CANALUL MÂNECII

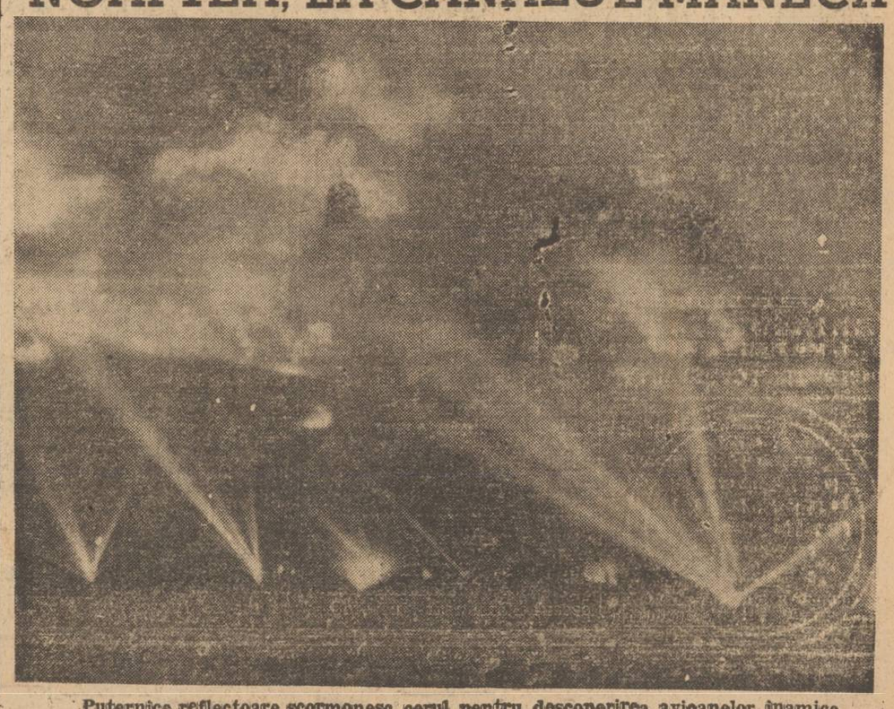

Puternice reflectoare scormonesc cerul pentru descoperirea avioanelor inamice